

Notitie : Natuurtoets Hasselderheidelaan/Vilgert te Velden

Locatie : Vilgert 43, Velden
Datum : 9 september 2014
Projectnummer : 211x07256
Opgesteld door : Reinoud Vermoolen

Voorliggend verslag behoort bij de toelichting van het bestemmingsplan 'Hasselderheidelaan/Vilgert te Velden' opgesteld door BRO met rapportnummer 211x07256.

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is vastgelegd.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG) zijn ruimtelijk vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL). De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS.

De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet veront-rusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaardere beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze natuurtoets

In de natuurtoets zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

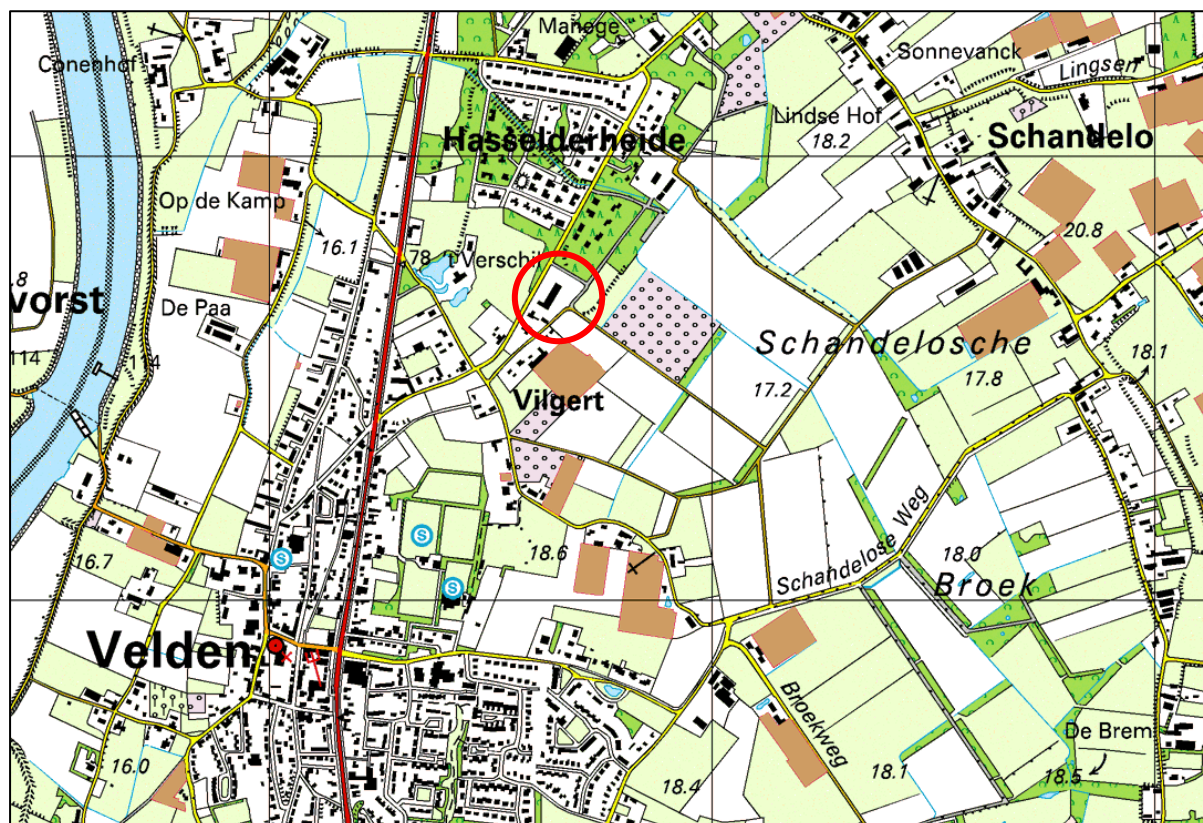
Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 4 april 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Dit bronnenonderzoek is geactualiseerd in september 2014. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens van Limburg en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied betreft het perceel Vilgert 43, dat gelegen is aan de noordzijde van de kern Velden. Het plangebied wordt begrensd door de Vilgert/Hasselderheidelaan in het westen, de Schandelsche Broekweg in het oosten, een bosperceel in het noorden en het perceel Vilgert 41A in het zuiden. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 209,7-381,7². De ligging van het onderzoeksgebied is te zien in de onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1: globale ligging van het onderzochte gebied

Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kernrandzone van Velden tussen het buurtschap Vilgert en de kern Hasselderheide. Het buurtschap Vilgert bestaat uit lintbebouwing met woonhuizen en kleinschalige bedrijvigheid en uit recente nieuwbouw met vrijstaande woonhuizen. De agrarische percelen rondom de bebouwing zijn in gebruik als bouwland en als (hobby)weide. Het noordelijk gelegen gebied Hasselderheide bestaat uit vrijstaande woningen in een bosrijke omgeving.

Het plangebied zelf is een bedrijfsterrein van een voormalige betonfabriek met daarop bedrijfsbebouwing. Deze bedrijfsbebouwing bestaat uit een grote bakstenen hal met golfplaten dak en een aanbouw. De bebouwing is ten tijde van het veldbezoek in gebruik voor opslag.

² De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

Het erf rondom de bedrijfshal is deels met beton en deels met betonklinkers verhard. De randen van het perceel aan de west-, noord- en oostzijde zijn begroeid met een schrale gras- en ruigtevegetatie (deels overgroeide halfverharding); aan de bosrand is een braamstruweel aanwezig.

Aan de perceelsranden staan enkele bomen, zoals ruwe berk, zomereik en grove den. Tevens staan op het perceel enkele struiken, zoals zwarte vlier, zoete kers, boswilg, eenstijlige meidoorn en brem.

Foto: plangebied gezien vanuit het noordoosten

Foto: struik- en grasvegetatie aan noordoostzijde

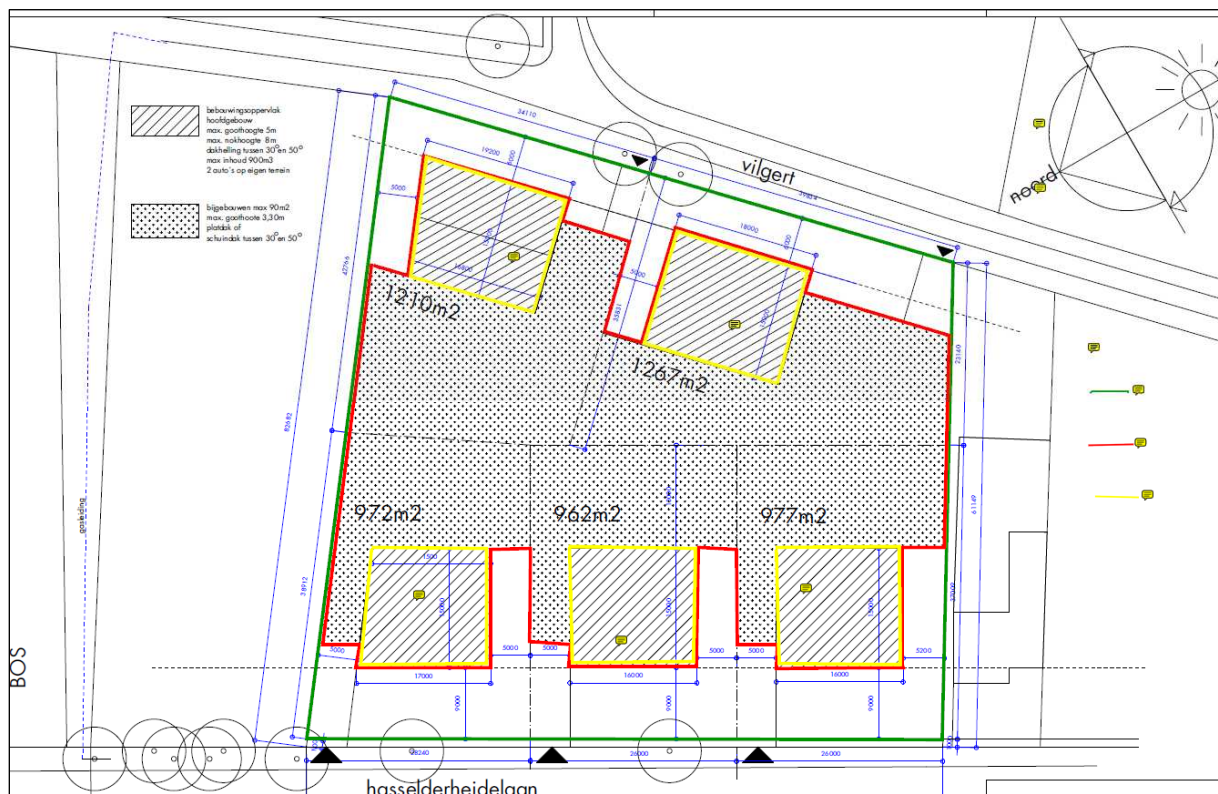
Foto: westelijk deel van het plangebied

Foto: oostelijk deel van het plangebied

Toekomstige situatie

Het project behelst de bouw van 5 vrijstaande woningen. Elke woning zal apart ontsloten worden middels de Vilgert (twee woningen) en de Hasselderheidelaan (drie woningen). Om de woningen te kunnen realiseren, zullen de betonfabriek en de verharding verwijderd worden. Hiervoor hoeven naar verwachting geen bomen te worden gekapt. In navolgende afbeelding een uitsnede van het gewenste bouwplan.

Afbeelding 2. Bouwplan

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied "Maasduinen" ligt op 1,2 kilometer van het plangebied. Gezien deze afstand en de zeer beperkte uitstralingseffecten van de ontwikkeling hoeft in het plan geen rekening gehouden te worden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten de EHS of POG zoals deze is vastgesteld op de Groene Waardenkaart horende bij het POL. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Een groot deel van het plangebied is onbegroeid door de aanwezige bebouwing en verharding. Muurvegetatie is niet aanwezig. In de gras- en ruigtevegetatie zijn algemene kruidachtige plantensoorten aangetroffen, zoals witte klaver, smalle weegbree, paardenbloem, boerenwormkruid, klein hoefblad, bijvoet etc.

Op basis van de aangetroffen vegetatie en verspreidingsgegevens (Provinciale Vegetatiekartering) kan in het plangebied de beschermde plantensoort grasklokje voorkomen. Het voorkomen van kleine maagdenpalm, die in de Provinciale Vegetatiekartering vermeld is, is op basis van het veldbezoek in het plangebied uit te sluiten. Zowel grasklokje als kleine maagdenpalm vallen onder beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het voorkomen van strenger beschermde plantensoorten is op basis van de beschikbare verspreidingsgegevens en het uitgevoerde veldbezoek redelijkerwijs uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied graafsporen van konijn en veldmuis aangetroffen. Aan de noordzijde van het plangebied zijn enkele konijnen waargenomen. Naast deze soorten zullen nog enkele andere algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten van beschermingsniveau 1 gebruik van het terrein kunnen maken, zoals egel, huisspitsmuis etc. Voor dergelijke soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de omgeving van het plangebied komen drie strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voor, te weten eekhoorn, das en steenmarter. Door de omheining en het ontbreken van foerageergebied is het plangebied ongeschikt voor de das. Eekhoorns komen voor in het bosrijke gebied ten noorden van het plangebied en zullen niet in het plangebied foerageren. Ook voor de steenmarter is het plangebied niet geschikt. Geschikte schuilplaatsen of nestplaatsen zijn niet in de bebouwing of het overige deel van het plangebied aanwezig. In de planvorming hoeft geen rekening gehouden te worden met strenger beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden aangetroffen in gebouwen en bomen. In het plangebied zijn geen holle bomen aanwezig. De bebouwing is aan de binnen- en buitenzijde geïnspecteerd op geschikte invliegopeningen en op donkere ruimten aan de binnen- en buitenzijde waar vleermuizen kunnen weggelopen. Aan de buitenzijde zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zoals achter gevelbetimmeringen, daklijsten of open stootvoegen. De bedrijfshal is voor vleermuizen toegankelijk via kapotte vensters. Binnen in de hal zijn echter geen geschikte donkere plekken of nauwe ruimten aanwezig die vleermuizen kunnen gebruiken als verblijfplaats. De hal zelf is door de doorzichtige golfplaten en het huidige gebruik ongeschikt als verblijfplaats voor vrij hangende vleermuizen. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kan daarmee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Door de beschutte ligging nabij de bosrand en de randbeplanting is het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Gezien de omvang van het gebied zal het daarbij onderdeel vormen van een groter foerageergebied. Doordat de bomen in het plan behouden blijven, zal de structuur van het plangebied voor foeragerende vleermuizen in de nieuwe situatie niet wezenlijk achteruitgaan. Overtreding van de Flora- en faunawet wordt daardoor voorkomen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en direct rondom het plangebied verschillende vogelsoorten aangetroffen, te weten houtduif, holenduif, merel, zanglijster, witte kwikstaart, tjiftjaf, koolmees, vink en spreeuw. Witte kwikstaart is binnen in de bedrijfshal waargenomen; in de hal zijn geschikte nestplaatsen aanwezig op vensterbanken of op de balkenconstructie. Andere vogelsoorten kunnen tot broeden komen in de boom- en struweelbegroeiing aan de randen.

De struweelbegroeiing in plangebied is daarnaast geschikt voor typische struweelvogels zoals kneu en patrijs. Het gebouw biedt geschikte nestgelegenheid voor de zwarte roodstaart. Deze drie vogelsoorten komen volgens de provinciale Vogelkarteringen in of rondom het plangebied voor. In de bedrijfshal zijn geen sporen of geschikte nestplaatsen aangetroffen van andere gebouwbewonende vogelsoorten zoals huismus, gierzwaluw, steenuil, kerkuil etc.

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, koloniebroeders en gebouwbewonende vogelsoorten. Vogelsoorten uit deze categorie zijn niet in het plangebied te verwachten. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Hieronder valt bijvoorbeeld de zwarte roodstaart.

Effectenbeoordeling

De nesten van de vogelsoorten die in het plangebied zullen broeden, zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Het is aan te bevelen om beplantingen te rooien en de bebouwing te slopen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode half augustus – half maart. In dat geval is overtreding van de Flora- en faunawet voor deze vogelsoorten met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied en de directe omgeving is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van strenger beschermde vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën kan redelijkerwijs worden uitgesloten. Als landbiotoop van amfibieën is de noordoostrand van het plangebied mogelijk geschikt voor soorten die ver van hun voortplantingswater voorkomen, zoals gewone pad. Deze soort valt onder beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet. Op basis van habitatvoorkeur en verspreidingsgegevens (Herpetofauna van Limburg, 2009) is het voorkomen van strenger beschermde amfibiesoorten in het plangebied uit te sluiten.

Volgens de verspreidingsatlas Herpetofauna van Limburg komt in de omgeving van het plangebied de reptielensoort levendbarende hagedis (beschermingsniveau 2) voor. Het struweel en de verruigde grasvegetatie aan de noordoostzijde voldoet aan de biotoopeisen van deze soort. Er zijn geen gegevens bekend van het daadwerkelijke voorkomen van levendbarende hagedissen in het plangebied.

Effectenbeoordeling

Als gevolg van de ontwikkeling wordt het gebied ongeschikt als biotoop voor de levendbarende hagedis. Het gaat om een verwaarloosbaar gebied binnen een groter functioneel leefgebied (Hasselderheide). Wanneer dieren momenteel van het plangebied gebruik maken, zullen die in de nieuwe situatie in aangrenzende gebieden kunnen blijven voorkomen. Op populatieniveau is geen wezenlijk effect op de soort te verwachten.

Voor het voorkomen van schade aan individuele dieren zal rekening gehouden worden met de hagedis in de aanlegfase. Door in het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden het struweel en de grasvegetatie kort te maaien en hout/stenenhoppen te verwijderen, zullen eventueel aanwezige dieren uit het plangebied vluchten. Dit dient uitgevoerd te worden buiten de winterslaapperiode van de soort (oktober-maart). Overtreding van de Flora- en faunawet wordt hierdoor voorkomen.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten (beschermingsniveau 2 en 3) is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten.

Conclusie en aanbevelingen

Het struweel en de verruigde grasvegetatie aan de noordoostzijde voldoet aan de biotoopeisen van de levendbarende hagedis. Als gevolg van de ontwikkeling wordt het gebied ongeschikt als biotoop; door de verwaarloosbare omvang zijn op populatieniveau geen wezenlijk effecten op het functionele leefgebied van de soort te verwachten.

Voor het voorkomen van schade aan individuele dieren zal rekening gehouden worden met de hagedis in de aanlegfase. Door in het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden het struweel en de grasvegetatie kort te maaien en hout/stenenhoppen te verwijderen, zullen eventueel aanwezige dieren uit het plangebied vluchten. Dit dient uitgevoerd te worden buiten de winterslaapperiode van de soort (oktober-maart). Overtreding van de Flora- en faunawet wordt hierdoor voorkomen.

De nesten van de vogelsoorten die in het plangebied zullen broeden, zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Het is aan te bevelen om beplantingen te rooien en de bebouwing te slopen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode half augustus – half maart. In dat geval is overtreding van de Flora- en faunawet voor deze vogelsoorten met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Samengevat betekent dit dat voorafgaand bij het bouwrijp maken van het perceel het struweel en de gras- en ruigtevegetatie in het gebied in de periode 1-15 maart of in de periode 15 augustus- eind september kort gemaaid zal worden.